

1. Noia. Nacemento

NOIA

Campanas que tocares
todas do mesmo xeito,
unhas chegádesme á alma
e outras ó pensamento.

Pobos donde eu vivín!
Algúns eran máis feitos
e queríanme enganar,
mais eu nunca sentín
neles o meu fogar.

O meu fogar téño en ti:
no teu vivir e nas tres pontes
e das campanas os toques,
toques que eran pra mín.

Fóra de ti cando as oio,
e sendo o mesmo tocar,
recólloas no pensamento
xa non pasan máis alá.

Letras Galegas 2007

María Mariño Carou

2. Torres de Goián. O achegamento aos libros

CRUCEIRO

Entre o cruceiro vou indo e del non
me sei volver.

Somos terra de cruceiro,
somos coroa esquecida,
somos bágoa doutro peito

María Mariño. De Palabra no tempo. Ed. Celta. Lugo. 1963

3. A paisaxe do Courel.
O marco que define o cadro

27

Baixa a aiga, baixa,
tecendo voltas e máis voltas,
facendo caracol sin casa.
Avisa o galo,
a pita nun berro longo fuxe.
A chuvia fala,
peneira o rego.
Casiñas vellas fumean e din:
“Delas son,
delas son”.

4. O oficio de labrego. Unha vida dura

A vida tradicional no campo, a comezos do século XX, cando nace María Mariño, era moi dura. O sistema agrario, baseado nun cultivo arcaico e extensivo das leiras, apenas producía o necesario para subsistir. De sol a sol, e con pouca axuda técnica, os labregos investían o seu esforzo en ocupacións moi fatigosas, como a carda de carros, as mallas e as estivadas. Mesas circunstancias, dende o máis vello ao máis pequeno, todos os membros da familia víanse obrigados a participar nas múltiples tarefas que, acotío, precisaba a pequena explotación agrícola que era a casa.

A situación agrávase máis no caso dos nenos que, cando podían acudir á escola, tiñan que seguir colaborando nos labores, especialmente no pastoreo e coidado do gando.

5. As lavandeiras.
Voces no río

FURNA SON DE SAN PAIO

Furna son de San Paio

A ponte de San Paio
veome nun vello cantar.
Vía pombiñas nela,
vía o río cabalgar
por entre redondas pedras
de espellado bon mirar.
Tiña casiñas brancas
cas tellas colorear.
Foise o cantar en vello.
A ponte en min a brilar...

6. Os polbeiros. Unión de mar e terra

O polbo poucas veces falla nas feiras, á parte de certos días do ano en que é prato de obriga nas festas “de pote”. Os polbeiros mercan o polbo seco que preparan os da costa: téñeno en sacos. Levan tamén a caldeira de cobre para o cocer e os pratos e garfos de madeira para o servir. Como complemento, figuran os trespés, as tesoiras e os ganchos, todo de ferro. Algúns levan tamén o aceite, o allo e o pemento para condimentalo, aínda que outros deixan que o consumidor merque estes produtos onde queira.

7. Gaiteiros. A outra poesía

Non hai, claro está, festa sen música. As ledas angueiras do noso agro contan con mozos que saben tocar a gaita ou a frauta e que se encargan de facelo, cando é preciso, nas festas e romaxes. É necesario que se toque moito e seguido, con instrumentos variados e acordes para que luza a festa. Os gaiteiros adoitan seren tres: gaita, caixa e bombo. Por veces, engaden outra gaita e, modernamente, outro instrumento que desentoa definitivamente: o cornetín.

Os gaiteiros (a caixa e o bombo) ensaian ao longo do ano na casa dun deles, cando os deixa libres o traballo.

8. Emigración. O sangue derramado

Arbre nũo e triste, con ollos de pinguada,
nas miñas ondas entrabas.

Hoxe que xa saín á praia da soedã,
Arbre aboia contento nas froriñas do seu mar.

Lévame nas ondas túas como flaira de enxendrar!
Lévame como nacida, nacida na Primavera,
-marea soia da Verdã!-

Letras Galegas 2007

Maria Marino Carou

9. Faladoiros no Courel. Fuxindo do illamento

“revelación dunha intimidade impresionante do ego da escritora cas cousas, de un desvelamento e senso tráxico do ser do tempo na serra”.

[...]

“poeta abisal, posuidora dunhas vivencias líricas en nivel máximo”.

Ramón Otero Pedrayo. Prólogo a *Palabra no tempo*. Ed. Celta. Lugo. 1963

Méndez Ferrín. Artigo publicado en *La Noche*. 1964

10. Palabra no tempo.
Alma cristalizada

Ó muiño, hoxe, da laxe
fáltalle auga e cantar ben.
Laxe trocada en area.
A ponte arcos non ten.
Cegoume hoxe a mirada
onde onte medrou o ter.
Pombiñas alí non voan
nin o sapo canta ben.
O cuco é o que sabe...
que o seu cantar vello é.

Letras Galegas 2007

María Mariño Carou

Elexía previa a María Mariño

Quedou sin nome o cor escuro
a chamada xorda o muricego i a silveira,
os bichiños pequenos i a súa escura vida.
A fala galega xa non se moverá en cen anos:
as palabras seguirán ehí.
A tua cara de elexía volta cara a vida.
Ven a noite mesta de tanta perda e guíndase
contra min.
Estounte vendo ainda
i escriboche esta elexía. Onde
podería eu levar a forza contra o meu
o golpe-inorde que ven que chega,
deixando o teu corpo como unha voce.
Pechara os ollos cun vento do revés zoando
tódalas follas de costas na dirección do luito.
Sombra mesta, grande mesta,
Péchate co mundo i esconde todo para non ver.
pra que esto non medre así.
Parece que canto a miña morte.
E verche sorrir dentro dun intre.
Non sabes que logo te irás sin despedir.
Baixa esa mao para pecharme o corazón.

Letras Galegas 2007

maría marino carou

Créditos

Colexio de Educación Especial "Santiago Apóstolo"
As Xubias, 15 · 15006 A Coruña

Xilografías

Mª Jesús Amado Amado
Mª Victoria Amado Amado

Textos

Mª Dolores Orellán Valiño

Colaboran

Dolores Aurora Suárez Paradela
Elia Díaz Taboada
Esther García González
Miguel Ángel Peña Rodríguez
Mª Luz Barreiro Garea
Patricia Rodríguez Bardanca
Virginia Morán Núñez